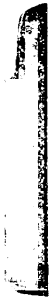

03
179
5
822
- 2

CORNELL
UNIVERSITY
LIBRARY

REIZEN

VAN

RADEN MAS ARIA POERWA LELANA,

UIT HET JAVAANSCH IN HET MADOEREESCH VERTAALD

DOOR

RADEN PANDJI DJAJA ADI NEGARA

ONDERWIJZER TE PAMĒKASSAN (MADOERA)

UITGEGEVEN DOOR

A. C. VREEDE.

LEIDEN. — E. J. BRILL.
1882.

Wason

PK5179

P975

TG

18822

v. 1

Recd.

IV/1/74 9.

W227083

10'
x

Purwa helana, raden mas
aria.

(Lampahkebon Raden
Mas Aria Purwa helana)

BOEKDRUKKERIJ VAN E. J. BRILL, LEIDEN.

VOORWOORD.

Veel woorden zijn niet noodig om de uitgave van deze Madoereesche vertaling der door Raden Mas Aria Poerwa Lelana in het Javaansch geschreven »Reizen over Java» te rechtvaardigen.

Zij heeft ten doel zoowel om te voorzien in de behoefte aan een ook voor den inlander geschikt (leerrijk nl. en onschadelijk) Madoereesch leesboek, als om de studie van het Madoereesch voor hen, die Javaansch verstaan, gemakkelijk te maken.

Met dat tweeledige doel wendde ik mij (nu een paar jaren geleden) tot den ijverigen schoolmeester van Pamëkassan, Raden Pandji Djaja adi Nĕgara en verzocht hem een vertaling der Reizen van Poerwa Lelana te ondernemen.

Want hoewel het veel in heeft om een goede vertaling te leveren, meende ik dat de moeielijkheden in dit geval tot een minimum waren teruggebracht.

Pandji Djaja adi Nĕgara toch verstaat goed Javaansch, en het gold hier de vertaling door een inlander van een werk, niet door een Europeaan, maar door een mede-inlander geschreven, en werd dus de klip vermeden, die altijd voor

een inlander bestaat om zich in onzen gedachtengang te verplaatsen.

Bovendien zijn beide zoowel het onderwerp als de stijl der „Reizen” over het geheel eenvoudig.

Eindelijk, misschien had ik dit wel eerder mogen noemen, het Javaansch en Madoereesch hebben, wat zinnbouw betreft, merkwaardige overeenkomst.

Mijn verwachting is dan ook niet beschaamd en deze vertaling mag goed geslaagd heeten, al kon ik er mij niet altijd meê vereenigen en heb ik het zelfs noodig gevonden hier en daar veranderingen (ik hoop verbeteringen) aan te brengen; men vindt die plaatsen in de „Aanteekeningen” opgenomen.

Ik mag niet onvermeld laten, dat de ijverige vertaler dit vrij omvangrijke werk tot tweemaal toe heeft moeten verrichten. Het vorige jaar nl. werd zijn manuscript (toen reeds voltooid) door al te gediensstige handen bij een brand in veiligheid gebracht, doch zóó, dat hij het nooit terug zag — en hoewel hij onmiddellijk aan het werk toog, waren eenige maanden tijd noodig om de schade in te halen; zonder dat noodlottige incident zou zijn werk reeds vroeger het licht hebben gezien.

De ijver en werkzaamheid van dezen inlander zijn boven mijn lof verheven; moge het Gouvernement hem die op de eene of andere wijze weten te vergoeden.

Intusschen is het mij een aangename plicht het Ministerie van Koloniën mijn dank te betuigen voor den steun aan deze uitgave verleend.

LEIDEN, December 1881.

A. C. VREEDE.

AANTEKENINGEN.

In het algemeen is het mij opgevallen, dat DjaN. het Jav. voorzetsel *an*, in plaats van eenvoudig door *an*, meestal door *an* ook wel *an* vertaalt, ook daar, waar in het Jav. geen *an* voorafgaat; in dit geval laat zich het gebruik van *an* of *an* verklaren, maar beide vereenigd komt mij wel wat omslachtig voor; doch het is mogelijk, dat DjaN. het sierlijker vindt; ik heb mij dan ook wel gewacht, het te veranderen.

Vreemder nog was het mij overal *an* een muur, door *an* vertaald te vinden (op ééne plaats 65, 6 v. o. *an* »muur van natuurlijke steen", l. *an*?). Ik zou mij kunnen begrijpen, dat »wilde paggër" een uitdrukking was voor een »heining van doornstruiken" of derg. juist in tegenstelling van »een paggër of heining van steen", of een muur; hoe het een muur kan beteekenen vat ik niet. Ik was dan ook begonnen het te veranderen in *an* maar daar DjaN. constant *an* gebruikte, heb ik het maar weer laten staan. Op een desbetreffende vraag aan DjaN. kreeg ik geen antwoord.

Het Jav. woord *an* »aan den kant gelegen zijn" b. v. van een weg of rivier; »over een diepte of water overhangen of overhellen" van iets hoogs, b. v. een gebouw, is, meen ik, maar op een enkele plaats vrij goed weergegeven; op een paar plaatsen blijkbaar verkeerd door *an* (176, 5 v. o. door mij veranderd in *an* *an*) 279, 2 of *an* 270, 8 v. o. » ook wel door

စတုရန်းပုံအဖြစ် အသုံးပြုပေးရမည်။ အသုံးပြုပေးရမည့်
 စတုရန်းပုံများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အသုံးပြုပေးရမည်။
 အသုံးပြုပေးရမည့် စတုရန်းပုံများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း
 အသုံးပြုပေးရမည်။ အသုံးပြုပေးရမည့် စတုရန်းပုံများကို
 အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အသုံးပြုပေးရမည်။

စတုရန်းပုံများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အသုံးပြုပေးရမည်။
 အသုံးပြုပေးရမည့် စတုရန်းပုံများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း
 အသုံးပြုပေးရမည်။ အသုံးပြုပေးရမည့် စတုရန်းပုံများကို
 အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အသုံးပြုပေးရမည်။

စတုရန်းပုံများ

စတုရန်းပုံများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အသုံးပြုပေးရမည်။
 အသုံးပြုပေးရမည့် စတုရန်းပုံများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း
 အသုံးပြုပေးရမည်။ အသုံးပြုပေးရမည့် စတုရန်းပုံများကို
 အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အသုံးပြုပေးရမည်။

108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

ထက်ပို၍ ၄ နားမျှ စုရောက်ရာမှလျှင် ရာ၍လေးစားရမည် ဟူ၍
 ကျောက်မီးဖိုချောင်း ချော့ချောင်း အသုံးစရိတ်များကို သေချာစွာ
 စဉ်းစားပြီးမှ ပြင်ဆင်ရမည်။ ထိုအခါတွင် ဝန်ထမ်းများ၏ စိတ်
 ကိုယ်ကို ဝမ်းသာစေရန် အထူးဂရုပြုစေရမည်။ ဤသို့ ဝန်ထမ်း
 များ၏ စိတ်ကို ဖမ်းစားနိုင်ရန် အထူးဂရုပြုစေရမည်။ ဤသို့
 ဝန်ထမ်းများ၏ စိတ်ကို ဖမ်းစားနိုင်ရန် အထူးဂရုပြုစေရမည်။

ဤကဲ့သို့ စစ်ဆေးရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေအထားကို
 စိစစ်စစ်ဆေးပြီးမှ အရေးကြီးသည့် ဝန်ထမ်းများ၏ စိတ်ကို
 ဖမ်းစားရမည်။ ဤကဲ့သို့ စစ်ဆေးရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏
 အခြေအနေအထားကို စိစစ်စစ်ဆေးပြီးမှ အရေးကြီးသည့်
 ဝန်ထမ်းများ၏ စိတ်ကို ဖမ်းစားရမည်။ ဤကဲ့သို့ စစ်ဆေးရာတွင်

|| ལམ་མེ་ལ་ཉལ་ཉལ་མ་སྒྲི
ར་མི་སྒྲི་ལ་སྒྲི་ལ་ལྟ་ལམ་ལམ་མམ
ཉལ་མེ་ལ་ཉལ་ཉལ་མ་སྒྲི

WASON

PL

5179

P975

TL

1882 2

v. 2

101

3

වෛද්‍ය උපදේශනාදායක සභාව විසින් පිහිටුවනු ලැබූ උපදේශනාදායක සභාව
 සභාපතිවරයාගේ මුල් කාර්යය වන්නේ සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ සේවය සඳහා
 අවශ්‍ය වන සියලුම කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් සභාවට අවබෝධයක් ලබා දීමයි.
 වෛද්‍ය උපදේශනාදායක සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ සේවය සඳහා අවශ්‍ය වන
 සියලුම කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් සභාවට අවබෝධයක් ලබා දීමයි. සභාව
 සභාපතිවරයාගේ මුල් කාර්යය වන්නේ සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ සේවය
 සඳහා අවශ්‍ය වන සියලුම කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් සභාවට අවබෝධයක්
 ලබා දීමයි. වෛද්‍ය උපදේශනාදායක සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ සේවය
 සඳහා අවශ්‍ය වන සියලුම කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් සභාවට අවබෝධයක්
 ලබා දීමයි. සභාව සභාපතිවරයාගේ මුල් කාර්යය වන්නේ සභාවේ
 සාමාජිකයන්ගේ සේවය සඳහා අවශ්‍ය වන සියලුම කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන්
 සභාවට අවබෝධයක් ලබා දීමයි. වෛද්‍ය උපදේශනාදායක සභාවේ
 සාමාජිකයන්ගේ සේවය සඳහා අවශ්‍ය වන සියලුම කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන්
 සභාවට අවබෝධයක් ලබා දීමයි. සභාව සභාපතිවරයාගේ මුල් කාර්යය
 වන්නේ සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ සේවය සඳහා අවශ්‍ය වන සියලුම
 කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් සභාවට අවබෝධයක් ලබා දීමයි. වෛද්‍ය
 උපදේශනාදායක සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ සේවය සඳහා අවශ්‍ය වන
 සියලුම කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් සභාවට අවබෝධයක් ලබා දීමයි.

စ၍ ယုဒလူမျိုး၏ အကျင့်ပျက်စီးမှုများကို တွေ့ရှိရသည့်အခါတွင်
 အရှင်မုရှားက သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများကို ပြန်လည် ရေးသား
 နည်းစမ်းစစ်စစ် ဖြစ်စေရန် အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ထိုအခါ
 အရှင်မုရှားက သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများကို စီစဉ်ရေးသားရာတွင်
 သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများကို ပြန်လည် ရေးသားရန် အမိန့်ပေး
 တော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများကို စီစဉ်
 ရေးသားရန် အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ထိုအခါ အရှင်မုရှားက
 သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများကို ပြန်လည် ရေးသားရန် အမိန့်ပေး
 တော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများကို စီစဉ်
 ရေးသားရန် အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။

ပြန်လည် ရေးသားရန် အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ထိုအခါ
 အရှင်မုရှားက သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများကို ပြန်လည် ရေး
 သားရန် အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာ့
 ကျမ်းကျမ်းများကို စီစဉ် ရေးသားရန် အမိန့်ပေးတော်မူ
 ခဲ့သည်။ ထိုအခါ အရှင်မုရှားက သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများ
 ကို ပြန်လည် ရေးသားရန် အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။

ပြန်လည် ရေးသားရန် အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ထိုအခါ
 အရှင်မုရှားက သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများကို ပြန်လည် ရေး
 သားရန် အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာ့
 ကျမ်းကျမ်းများကို စီစဉ် ရေးသားရန် အမိန့်ပေးတော်မူ
 ခဲ့သည်။ ထိုအခါ အရှင်မုရှားက သာသနာ့ကျမ်းကျမ်းများ

ထု နေ၍ ယက ခေါ် ထု နေ၍ အ ခေါ် ကြ၍ ထု နေ၍ ယက နေ၍ အ ခေါ် ကြ၍ ထု နေ၍ ယက နေ၍
 ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍
 ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍
 ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍ ထု နေ၍

၂၂ နေ နေ နေ၍

- ။ ဗြဟ္မစာပေ ဝါသနာစွာ ဝါသနာပါစေရန် 44
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 59
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 63
- ။ ဗြဟ္မစာပေ ဝါသနာစွာ ဝါသနာပါစေရန် 65
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 70
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 79
- ။ ဗြဟ္မစာပေ ဝါသနာစွာ ဝါသနာပါစေရန် 81
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 84
- ။ ဗြဟ္မစာပေ ဝါသနာစွာ ဝါသနာပါစေရန် 88
- ။ ဗြဟ္မစာပေ ဝါသနာစွာ ဝါသနာပါစေရန် 88
- ။ ဗြဟ္မစာပေ ဝါသနာစွာ ဝါသနာပါစေရန် 98
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 114
- ။ ဗြဟ္မစာပေ ဝါသနာစွာ ဝါသနာပါစေရန် 118
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 129
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 137
- ။ စံနာမဏိ ဝိသုဒ္ဓိတရားပညာပညာ ပညာရပ် (ဗြဟ္မစာပေ) စာပေများကို ဖတ်ရှုရန် 149

